

LESIKOLOGIJA

1. Koja se lingvistička disciplina bavi leksemima Hrvatica i Napoleon?

- a) frazeologija b) onomastika c) povijest jezika d) dijalektologija

2. Koja se lingvistička disciplina bavi leksemima zebra (životinja) i zebra (pješački prijelaz)?

- a) semantika b) etimologija c) frazeologija d) povijest jezika

3. Koja od sastavnica ne čini prirodu jezičnog znaka?

- a) označitelj ili izraz b) riječ c) predmet d) označenik ili sadržaj

4. Koliko je nepunoznačnih riječi u sljedećoj rečenici?

Svitlalo je kada je Filip stigao na kaptolski kolodvor.

- a) 4 b) 2 c) 3 d) 1

5. Kako se zove oblik punoznačne riječi koji predstavlja ukupnost njezinih oblika i značenja?

- a) morfem b) imenica c) leksem d) lema

6. Kako se zove znanost koja proučava i opisuje lekseme?

- a) leksikologija b) leksikografija c) terminologija d) onomastika

7. Što čine svi leksemi jednoga jezika?

- a) leksik b) rječnik c) pravopis d) gramatika

8. Koje je denotativno značenje riječi glava?

- a) glava kupusa b) glava obitelji c) pametna glava d) dio čovjekova tijela

9. U kojoj je rečenici podcrtanom leksemu značenje preneseno metonimijski?

- a) Cestu su oprezno prelazili preko zebre. / b) Bavio se upravo tom granom znanosti.
c) Na trgu se okupilo more ljudi. / d) Cijela je škola otišla na izlet.

10. U kojoj je rečenici upotrijebljena leksikalizirana metafora?

- a) Bile su to moje zlatne godine. / b) Cestu su oprezno prelazili preko zebre.
c) Bavio se upravo tom granom znanosti. / d) Na trgu se okupilo more ljudi.

11. U kojoj je rečenici podcrtanome leksemu značenje preneseno metaforički?

- a) Evo to moj mobitel pa me nazovi. / b) Jučer sam posudila Krležu u knjižnici.
c) Gledala je bijelo u njega. / d) Ruke koje pomažu svetije su od usana koje mole.

12. U kakvome su leksičko-semantičkome odnosu leksemi *vertikala* i *okomica*?

- a) u sinonimijskome b) u antonimijskome c) u homonimijskome d) u hiperonimskome

13. Koji od sljedećih parova leksema nisu istoznačnice?

- a) kompjutor – računalo b) ljekarna – apoteka c) muk – tišina d) muzika – glazba

14. Koji su komparativi u sinonimijskome odnosu?

- a) tamnije – tužnije b) hladnije – ledenije c) tužnije – ružnije d) hladnije – jesenije

15. U kakvome su leksičko-semantičkome odnosu leksemi *kulja* i *nedovoljan*?

- a) u sinonimskome b) u antonimskome c) u homonimskome d) u hiperonimskome

16. Koji je par u hiperonimskome odnosu?

- a) ljubica – tratinčica b) galeb – ptica c) šišmiš – netopir d) dan – noć

17. Koji je par u hiperonimskom odnosu?

- a) deminutiv – augmentativ b) esej – ogled c) epika – lirika d) ep – epika

18. U kakvu su značenjskome odnosu leksemi *visok* i *nizak*?

- a) u antonimskome b) u hiperonimskome c) u homonimskome d) u sinonimskome

19. Koji od navedenih leksema ne može imati antonim?

- a) ljepota b) dobar c) Dora d) ulaziti

20. Koji su leksemi antonimi?

- a) brz – brži b) brz – hitar c) brz – lagan d) brz – spor

21. Koji od sljedećih parova leksema pripada pravim antonimima?

- a) sretan – nesretan b) dobaciti – odbaciti c) istina – neistina d) dobar – loš

22. U kakvu su odnosu leksemi *svjetlo* i *tama*?

- a) u antonimskome b) u homonimskome c) u polisemskome d) u sinonimskome

23. U kakvu se leksičko-semantičkome odnosu nalaze podcrtani leksemi u Šimićevim stihovima?

Na svom koncu mjesto u prah / pređi sav u zvizjede.

- a) u sinonimskome b) u antonimskome c) u homonimskome d) u hiperonimskome

24. U kakvu se leksičko-semantičkome odnosu nalaze podcrtani leksemi u Ujevićevim stihovima?

Kako je teško biti slab, / kako je teško biti sam, / i biti star, a biti mlad!

- a) u sinonimskome b) u antonimskome c) u homonimskome d) u hiperonimskome

25. Koji antonimski par pripada stupnjevitim antonimima?

- a) vruć – hladan b) dječak – djevojčica c) izgubiti – pobijediti d) djed – unuk

26. Koju stilsku figuru prepoznajete u naslovu Baudelairove zbirke pjesama *Cvjetovi zla*?

- a) personifikaciju b) metaforu c) oksimoron d) metonimiju

27. Koju stilsku figuru prepoznajete u Gundulićevim stihovima?

(...) tko je gori eto je doli, / a tko doli, gori ustaje.

- a) personifikaciju b) metaforu c) oksimoron d) antitezu

28. U kakvu su značenjskom odnosu leksemi *bor* (kemijski element) i *bor* (crnogorična vrsta)?

- a) u odnosu antonimije b) u odnosu homonimije c) u odnosu polisemije d) u odnosu sinonimije

29. U kakvu su značenjskom odnosu leksemi *jarčić* (mali jarak) i *jarčić* (mali jarac)?

- a) u odnosu antonimije b) u odnosu hiperonimije c) u odnosu homonimije d) u odnosu sinonimije

30. U kakvu su odnosu leksemi *kartaški* (koji se odnosi na Kartagu) i *kartaški* (koji se odnosi na kartaša)?

- a) u odnosu antonimije b) u odnosu hiperonimije c) u odnosu homonimije d) u odnosu sinonimije

31. Homonimi su leksemi koji imaju:

- a) isti izraz i isti sadržaj b) različiti izraz i različit sadržaj
c) isti izraz i različit sadržaj d) različit izraz i isti sadržaj

32. Koji par leksema ne čini homonimski par?

- a) kos (vrsta ptice) – kos (koji je nagnut) b) drama (književni rod) – drama (potresan događaj)
c) put (boja kože) i put (utaban dio zemlje koji služi za prolaženje) d) grad (naseljeno mjesto) i grad (tuča)

33. Koji niz nosi tri značenja višeznačnice matica?

- a) priča, glavna struja, bal pod maskama b) pokrivač, misao, krivulja drugoga stupnja
c) registar, središnjica, glavna ženska pčela d) družba, zavrtnanj, pomoćni sudski službenik

34. Leksemi *Jasna* i *jasna* pripadaju:

- a) obličnim homonimima b) homografima c) homofonima d) tvorbenim homonimima

35. Leksemi *grad* i *grad* pripadaju:

- a) obličnim homonimima b) homografima c) homofonima d) tvorbenim homonimima

36. Autori šaljive reklame za Ožujsko pivo poigrali su se homonimima u hrvatskom jeziku. Kojoj vrsti homonima pripada podcrtane leksem u reklam:

Kad Hrvati slave, nitko nije sam sa sobom.

- a) obličnim homonimima b) homografima c) homofonima d) leksičkim homonimima

37. Koji je niz sastavljen od arhaizama?

- a) kmet, krinolina, preparandija (učiteljska škola), ban
b) lipost (ljepota), libar (knjiga), jur (još), pramalitje (proljeće)
c) fiskultura (gimnastika), ferije (praznici), drug (prijatelj), milicija (policija)
d) putovnica, županija, domovnica, nazočnost

39. Leksiku na prijelazu ne pripadaju:

- a) zastarjelice b) historizmi c) pomodnice d) neologizmi

40. Koji leksem ne može imati sinonim u suvremenome jeziku?

- a) plavca b) oudi c) sarce d) krinolina

41. Kojoj vrsti leksema pripada riječ uzgoj u značenju „odgoj“?

- a) pomodnicama b) arhaizmima c) neologizmima d) oživljenicama

42. Kojoj vrsti leksema pripadaju leksemi grof i vitez?

- a) oronimima b) eponimima c) arhaizmima d) historizmima

43. Koji leksem ne pripada etnografskim dijalektizmima?

- a) kulen b) pašticada c) zajček d) gemiš

44. Elementima kojega se stila poslužio Matoš u rečenici?

...uz urnebesni hura i smijeh preskoči poštovanu „tovarušicu“ općepoznatog Purgara Pogačića?

- a) znanstvenoga b) novinarskoga c) administrativnoga d) razgovornoga

45. Kojoj vrsti leksema pripadaju podcrtane riječi u sljedećoj rečenici:

Subotu ću provesti sa škvadrom u bircu.

- a) neologizmima b) žargonizmima c) dijalektizmima d) pomodnicama

46. Kojemu stilu pripadaju kolokvijalizmi?

- a) razgovornome stilu b) publicističkome c) znanstvenome d) administrativnome stilu

47. Koja je tvrdnja nepravilna:

- a) Stil je izbor između različitih mogućnosti.
b) Poetizmi su leksemi karakteristični za pjesnički podstil.
c) Funkcionalne stilove proučava semiologija.
d) Prozni, pjesnički i dramski stil podstilovi su književnoumjetničkoga stila.

48. Što su bohemizmi?

- a) posuđenice iz češkoga b) poljskoga c) ruskoga d) slovačkoga jezika

49. Što su hispanizmi?

- a) posuđenice iz arapskoga b) francuskoga c) portugalskoga d) španjolskoga jezika

50. Kako se nazivaju posuđenice iz francuskog jezika?

- a) galicizmi b) hungarizmi c) luzitanizmi d) orijentalizmi

51. Koji je niz leksema sastavljen od tuđica?

- a) šećer, kukuruz, boja, sat
b) bicikl, šou, intervju, smoking
c) zemljopis, neboder, poluotok, kolodvor
d) megastore, celebrity, catering, wellness

52. Koji je od navedenih leksema eponim?

- a) bovarizam b) ekspresionizam c) Nijemac d) Vukovarac

53. Koji leksem nije eponim?

- a) marinizam b) gonogorizam c) manirizam d) donkijhotizam

54. Koji od ovih leksema nije egzotizam?

- a) sirtaki b) votka c) penkala d) sombrero

55. Koja je riječ egzotizam?

- a) balet b) iglu c) kritika d) surka

56. Kojoj vrsti posuđenica pripadaju leksemi demokracija, kultura, agencija, televizija i kronika?

- a) anglizmima b) internacionalizmima c) egzotizmima d) historizmima

57. Koju je vrstu prilagodbe prošla posuđenica die Schnitte:

- a) pravopisnu, grafijsku, fonološku
b) grafijsku, fonološku, morfološku
c) fonološku, morfološku, značenjsku
d) grafijsku, fonološku, morfološku

58. U kojoj je rečenici pridjev morfološki prilagođen hrvatskom jeziku?

- a) Boksač još nije bio posve fit.
b) Svidjela joj se mini suknja.
c) Volio je hazardne igre.
d) On je fer igrač.

59. Koju je vrstu prilagodbe prošla posuđenica kritizirati?

- a) morfološku i fonološku b) fonološku i grafijsku c) morfološku i pravopisnu d) grafijsku i pravopisnu

60. Koja je rečenica napisana u skladu s normama hrvatskog standardnog jezika:

- a) Samobor je nedaleko Zagreba.
b) Mi bi rado posjetili Samobor.
c) Samobor je jedan od gradova Zagrebačke županije.
d) Samobor je lijepa varoš.

61. Od koje jezične norme Matoš odstupa u stihu?

Gledo sam te sinoć. /U snu. / Tužnu./ Mrtvu.

a) od morfološke b) od leksičke c) od pravopisne d) od sinaktičke

62. Koji će leksem puristi sigurno izbaciti?

a) gimnazija b) adresa c) špijl d) alegorija

63. Koji je leksem prilagođen hrvatskome jeziku?

a) organizacioni b) aktuelan c) aluminijum d) radijus

64. Kojoj skupini imena pripada ime Marko Marulić?

a) antroponimima b) ekonimima c) etnonimima d) oronimima

65. Koje je ime antroponim?

a) Dugo Selo b) Ivan Horvat c) Južna Amerika d) Republika Slovenija

66. Kojemu leksičkom sloju pripadaju imena Borna i Mislav?

a) slavenskome sloju b) sloju posuđenih imena
c) sloju pomodnih imena d) sloju hrvatskih narodnih imena

67. Koje je prezime patronim?

a) Horvat b) Krešić c) Magdić d) Posavec

68. Koje je prezime matronim?

a) Anić b) Jurić c) Šimić d) Mađarac

69. Što su etnonimi?

a) imena stanovnika naseljenih mjesta b) imena naseljenih mjesta
c) imena naroda d) hrvatska imena za naseljena mjesta izvan Hrvatske

70. Kojoj skupini imena pripada ime Mrzla Vodica?

a) antroponimima b) ekonimima c) hidronimima d) oronimima

71. Koje je ime oronim?

a) Dilj-gora b) Gorski kotar c) Ravna Gora d) Slavonski Brod

72. Koja je riječ etnik?

a) Hrvatska b) Osijek c) Riječani d) Slaveni

73. Kako određujemo izraze *uzeti riječ iz usta, vagati svaku riječ, vjerovati na riječ*?

a) kao kolokvijalizme b) kao vulgarizme c) kao žargonizme d) kao frazeme

74. Koja je od navedenih sintagmi frazem?

a) baciti u kljun b) poštovani Pogačić c) tili časak d) ujezerila na tronošku

75. Koji od navedenih izraza pripada frazemima?

a) biti komu trn u peti b) glavni grad Hrvatske c) imati trn u stopalu d) Hrvatska – društvo znanja

76. Koji frazem znači „biti umiješan u što nedopušteno“?

a) najesti se ludih gljiva b) imati putra na glavi c) pokupiti vrhnje d) gutati knedle

77. Što znači frazem *ljubiti se do mile volje*:

a) ljubiti se do jutra b) ljubiti se kriomice c) ljubiti se javno d) ljubiti se koliko želiš

78. Kojoj vrsti frazema pripada frazem *gol i bos*?

a) imeničnome b) glagolskome c) pridjevske d) priložnome

79. Koja rečenica ne pripada frazemima:

a) kocka je bačena b) tresla se brda, rodio se miš c) djevojka je bacila kockicu d) pojeo vuk magare

80. Koji frazem pripada književnim frazemima?

a) nositi svoj križ b) kocka je bačena c) biti ili ne biti d) pala mu je sjekira u med

81. Koji je frazem u sinonimijskome odnosu s frazedom *biti kost i koža*?

a) biti pun kao šipak koštica b) biti tanak kao prut c) najesti se ludih gljiva d) živjeti kao bubreg u loju

82. Koji je frazem u antonimijskome odnosu s frazedom *puna šaka brade*?

a) nemati glavu ni rep b) gladiti bradu c) ostati praznih ruku d) nemati sve daske u glavi

83. U kojem su primjeru izrazi bliskoznačni?

- a) čistiti pred svojim pragom - obilaziti tuđe pragove b) dati petama vjetra – podbrusiti pete
c) i vuk sit i ovce na broju – pojeo vuk magare d) postati prah i pepeo – postati kost i koža

TVORBA RIJEČI

1. Kako se zove podcrtani dio tvorenice srednj-o-škol-ac?

- a) tvorbena osnova b) prefiks c) sufiks d) spojnik

2. Koji par riječi nije u tvorbenoj vezi?

- a) slon - nasloniti b) kuća - kućica c) slan - neslan d) čitati-pročitati

3. Koja je riječ netvorbena?

- a) radnik b) proraditi c) rad d) predradnik

4. Kojim je tvorbenim načinom tvorena imenica podstanarka?

- a) čistim slaganjem b) prefiksalmom tvorbom
c) prefiksalmno-sufiksalmom tvorbom d) sufiksalmom tvorbom

5. Koja je riječ nastala sufiksalmom tvorbom?

- a) neozbiljan b) pradjedovski c) sumrak d) uzglavlja

6. Koja je riječ nastala sufiksalmom tvorbom?

- a) prašumski b) predškolski c) prohrvatski d) protuturski

7. Kojim je tvorbenim sufiksom tvorena imenica kupaonica?

- a) -a b) -ica c) -onica d) -aonica

8. Koja je tvorenica nastala tvorbenim sufiksom -ić?

- a) bubrešćić b) končić c) kruščić d) stančić

9. Koja je riječ nastala tvorbenim sufiksom -ica?

- a) grančica b) klupčica c) štedionica d) unučica

10. Kojim je tvorbenim načinom nastala tvorenica pravopisni?

- a) čistim slaganjem b) složeno-sufiksalmom tvorbom
c) prefiksalmno-sufiksalmom tvorbom d) sufiksalmom tvorbom

11. U kojemu su nizu svi glagoli nastali perfektivizacijom?

- a) poučavati, ocjenjivati, isplaćivati, rješavati b) lupnuti, šapnuti, kucnuti, kleknuti
c) naći, ići, reći, peći d) prepisati, progovoriti, izgraditi, odgovoriti

12. Koji je glagol nepravilno napisan?

- a) Dora je zacrvenila usnice. b) Noćas je zahladnjelo.
c) Nebo se zacrnilo. d) Klari je omiljela nova igračka.

13. Koji je glagol pravilno napisan?

- a) Obojao je zidove u bijelo. b) Brojala je do deset.
c) Voće je poskupjelo. d) Mara je volila čitati.

14. Koja riječ nije nastala prefiksalmom tvorbom?

- a) nečistoća b) neobrijan c) neznanac d) neveselo

15. Koja je riječ nastala prefiksalmno-sufiksalmom tvorbom?

- a) beskrajan b) nemoćan c) polupismen d) svjetovan

16. Kojim je tvorbenim načinom nastala tvorenica tekstopisac?

- a) čistim slaganjem b) prefiksalmno-sufiksalmom tvorbom c) srastanjem d) sufiksalmom tvorbom

17. Kojim je tvorbenim načinom nastala tvorenica lovor-vijenac?

- a) složeno-sufiksalmom tvorbom b) prefiksalmno sufiksalmom tvorbom c) srastanjem d) slaganjem

18. Koja je riječ pravilno napisana?

- a) šoping centar b) džez-glazba c) press konferencija d) topmodel

19. Koja je riječ nastala složeno-sufiksalmom tvorbom?

- a) ledolomac b) lovočuvar c) romanopisac d) rovokopač

20. Kojim je tvorbenim načinom nastala tvorenica dangubiti?

- a) čistim slaganjem b) složeno-sufiksalmom tvorbom c) srastanjem d) prefiksalmno-sufiksalmom tvorbom

21. Kojim je tvorbenim načinom nastala podcrtana riječ u rečenici *Zamirisale su rascvale krošnje.*?

- a) prefiksalmom tvorbom b) sufiksalmom tvorbom c) prefiksalmno-sufiksalmom tvorbom d) preobrazbom

LEKSIKOGRAFIJA

1. Što ne čini leksikografsku jedinicu?

- a) natuknica b) odrednica c) definicija d) određenica

2. Koja riječ ne može biti natuknica?

- a) knjiga b) nego c) čitam d) dobar

3. Koja riječ ne opisuje odrednicu?

- a) etimološka b) gramatička c) ortoepska d) normativna

4. Što u ponuđenoj leksikografskoj jedinici predstavlja etimološku odrednicu?

idila *ž* (*klas.eur.*) umjetnička tvorevina u kojoj se opisuje život ljudi koji sretno žive u prirodi i prirodnim životom nastala u staroj Grčkoj?

- a) idila b) *ž* c) (*klas.eur.*) d) umjetnička tvorevina u kojoj se opisuje život ljudi koji sretno žive u prirodi i prirodnim životom nastala u staroj Grčkoj?

5. Poveži sastavne dijelove leksikografske jedinice.

žbir **m** (**tal.**) [*nom. mn* žbiri] pejor. 1. uhoda 2. doušnik

1. <i>m</i>	A) gramatička odrednica
2. <i>tal.</i>	B) normativna odrednica
3. <i>pejor.</i>	C) etimološka odrednica
4. <i>uhoda</i>	D) definicija
5. <i>žbir</i>	E) stilistička odrednica
	F) lema

6. Koja riječ nije naziv za rječnik?

- a) slovnica b) slovník c) dikcionar d) blago jezika

7. Koja tvrdnja nije točna?

- a) Filmski leksikon vrsta je enciklopedijskog rječnika.
b) Enciklopedijski rječnici obrađuju sve nejezične pojmove.
c) Psihologijski rječnik pripada posebnoj vrsti jezičnih rječnika.
d) Enciklopedije i leksikoni vrste su jezičnih rječnika.